

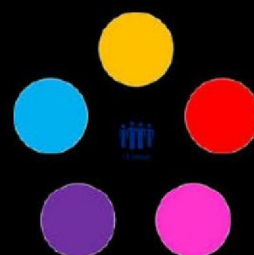

Werkinstructie Aandachtsgebied overige uitgaven

Belastingjaar 2023

Toezicht Particulieren

Colofon

Inhoudsopgave

1	Inleiding 2
2	Rubrieken aandachtsgebied overige uitgaven 3
3	(Terug)ontvangen bedragen eerder afgetrokken 4
4	Betaalde premies voor inkomensvoorzieningen 5
4.1	Inhoudelijke beoordeling en behandeling 7
4.1.1	<i>Stap 1 tot en met stap 5 7</i>
4.1.2	<i>Stap 6: Beoordeel het uitgeworpen risico 7</i>
5	Betaalde alimentatie en andere onderhoudsverplichtingen 9
5.1	Inhoudelijke beoordeling en behandeling 14
5.1.1	<i>Stap 1 tot en met stap 5 14</i>
5.1.2	<i>Stap 6: Beoordeel het uitgeworpen risico 14</i>
6	Studiekosten en andere scholingsuitgaven 17
6.1	Inhoudelijke beoordeling en behandeling 17
6.1.1	<i>Stap 1 tot en met stap 5 17</i>
6.1.2	<i>Stap 6: Beoordeel het uitgeworpen risico 17</i>
6.1.3	<i>Stap 6a: Beoordeel het fiscaal partnerschap 17</i>
6.1.4	<i>Stap 6b: Beoordelen aftrekbaar bedrag studiekosten en andere scholingsuitgaven: omzetting in een lening of terugbetaling prestatiebeurs 18</i>
7	Restant persoonsgebonden aftrek 22

Dit is de werkinstructie voor het aandachtsgebied 'Overige uitgaven'. Bij de werkinstructie horen de documenten:

- [Generieke procesplaat aanslagregeling](#)
- [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#)

Deze documenten zijn beschikbaar op Intranet, tabblad Werk – subsite [Inkomensheffing](#) – Laag Werkstromen en Processen' – TZ NW Aanslagregeling, onderdeel [Generieke aanslagregeling niet-winst](#).

Stappenstructuur werkinstructie

De instructie bestaat uit verschillende stappen die je uitvoert als je een aangifte behandelt. De stappenstructuur is als volgt:

Stap(pen)	Doel en vindplaats
Stap 1 tot en met stap 5	De stappen beschrijven het ophalen en in behandeling nemen van een aangifte.
Stap 6	Gebruik hiervoor de Generieke werkinstructie aanslagregeling . Deze stap beschrijft de inhoudelijke beoordeling en de behandeling van de aangifte met het aandachtsgebied 'Overige uitgaven'.
Stap 7 tot en met stap 12	Gebruik hiervoor deze werkinstructie. De stappen beschrijven: - de communicatie met de belastingplichtige/gemachtigde - het vaststellen van een aangifte Gebruik hiervoor de Generieke werkinstructie aanslagregeling .

Coördinatie en beheer

Deze werkinstructie is geschreven aan de hand van de input van collega's die aan het betreffende werkproces werken. Het team Landelijke Regie Particulieren (LRP) coördineert de ontwikkeling van deze werkinstructie en beheert de centrale plaats waar de werkinstructies en procesplaten beschikbaar zijn. Heb je suggesties, opmerkingen of tips? Neem dan contact op via de [5.1.2i](#) [5.1.2i](#) [5.1.2i](#)

Applicaties en meer informatie

In deze werkinstructie vind je geen uitleg over hoe een applicatie werkt, bijvoorbeeld [5.1.2i](#) [5.1.2i](#) en [5.1.2i](#). Uitgangspunt is dat je weet hoe deze werken.

Informatie over de applicaties vind je op de site ICT Gebruikersondersteuning op Intranet, Servicepunt, ICT, ICT Gebruikersondersteuning.

Via het alfabet aan de rechterkant kun je zoeken naar de applicatie waarover je meer wilt weten.

2 Rubrieken aandachtsgebied overige uitgaven

Het aandachtsgebied overige uitgaven is onderverdeeld in 5 rubrieken. Zie onderstaande tabel voor de rubrieken die onder dit aandachtsgebied vallen.

Rubrieknummer	Onderwerp per rubriek
25	(Terug)ontvangen bedragen eerder afgetrokken
26	Betaalde premies voor inkomensvoorzieningen
34	Betaalde alimentatie en andere onderhoudsverplichtingen
37	Scholingsuitgaven studiejaren t/m studiejaar 2014/2015
39	Restant persoonsgebonden aftrek

Onderwerp nader toegelicht

In de volgende hoofdstukken wordt per onderwerp beschreven waar het precies om draait, met name in fiscaaltechnisch opzicht.

Inhoudelijke beoordeling en behandeling

Daarnaast is per onderwerp in de paragraaf 'Inhoudelijke beoordeling en behandeling' stap 6 beschreven, waarin staat hoe je de aangifte inhoudelijk moet beoordelen. Uiteraard is deze beschrijving niet uitputtend. Mocht je een uitzondering in behandeling hebben, dan kan het nodig zijn om op jouw kantoor meer vaktechnische kennis te zoeken.

Tip

Kijk ook op de intranetpagina van [Inkomensheffing](#) onder de laag 'Vakkennis' voor meer vaktechnische informatie. Raadpleeg [infoSet](#) voor een toelichting op diverse uitworpredenen.

Beschreven in artikel 3.139 van de Wet inkomstenbelasting (IB) 2001

Met de (terug)ontvangen bedragen die eerder zijn afgetrokken, wordt de negatieve persoonsgebonden aftrek bedoeld, zoals die is beschreven in artikel 3.139 van de Wet IB 2001.

Wat houdt een negatieve persoonsgebonden aftrek in?

Het komt voor dat iemand een bedrag heeft afgetrokken als persoonsgebonden aftrekpost, maar dat hij of zij dat bedrag in een later jaar (voor een deel) krijgt terugbetaald. Er is dan sprake van een negatieve persoonsgebonden aftrekpost. Daarbij is het niet van belang dat de terugbetaling van dezelfde instantie ontvangen wordt als waar eerst aan betaald is. Het betreft een teruggaaf of een nabetaling van een persoonsgebonden aftrekpost die in een eerder jaar in aftrek is gebracht. In tegenstelling tot een persoonsgebonden aftrek gaat het bij een **negatieve** persoonsgebonden aftrek om een inkomenspost en geen kostenpost.

Negatieve persoonsgebonden aftrek

Voor de volgende persoonsgebonden aftrekposten kan een terug- of nabetaling een negatieve persoonsgebonden aftrekpost tot gevolg hebben:

- onderhoudsverplichtingen
- verliezen op beleggingen in durfkapitaal ('Tante-Agaathleningen')
- uitgaven voor specifieke zorgkosten
- scholingsuitgaven
- ontbinding of herroeping van een schenking
- betalingen bij monumentenpanden.

Voorbeelden

- Een rechter verlaagt achteraf de alimentatie en degene die de alimentatie betaalt, ontvangt een deel terug van de alimentatiegerechtigde.
- Een belastingplichtige scheldt een 'Tante-Agaathlening' kwijt, maar de ondernemer betaalt later een gedeelte terug.
- De zorgverzekering vergoedt na een gerechtelijke uitspraak achteraf alsnog de ziektekosten.

Was geen sprake van fiscaal partnerschap? Dan geeft de persoon die de vergoeding heeft gekregen dit aan. Was wel sprake van fiscaal partnerschap en heeft de fiscale partner het bedrag vóór 2023 afgetrokken? Dan moet de fiscale partner het teruggekregen bedrag of de vergoeding aangeven.

Op 5.1.2i is in de community van de Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting de [Handreiking Fiscale Behandeling Renseignementen](#) te vinden. In deze handreiking wordt de betekenis van de renseigneringscodes aangegeven en wordt beschreven hoe het renseignement beoordeeld moet worden.

Let op!

Renseignementen van verzekeringsproducten over de jaren 2017 en later vind je **niet** in 5.1.2i maar in 5.1.2i (tabblad 'Renseignementen'). De renseignementen van 'bankspaarproducten' (lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht) vind je alléén in 5.1.2i (onder 'Eig won./lijfr. Sparen'). Die zijn dus **niet** raadpleegbaar in 5.1.2i

Let op!

Raadpleeg in voorkomende gevallen niet alleen 5.1.2i maar ook 5.1.2i (tabblad 'Renseignementen'). Het kan namelijk zijn dat in 5.1.2i correctie-renseignementen van verzekeringsproducten zijn opgenomen over de jaren vóór 2017, terwijl het eerder aangeleverde foutieve renseignement in 5.1.2i staat.

Uitgaven voor lijfrenten

Artikel 3.124, lid 1, onderdeel a van de Wet IB 2001

Belastingplichtigen kunnen een verzekering afsluiten of zelf sparen om een pensioentekort op te vullen. Een veel voorkomende vorm is die van een lijfrente-uitkering vanaf het moment dat iemand met pensioen gaat. Men kan daarvoor een verzekering afsluiten of bedragen storten op een lijfrenterekening (vóór 2017: 'lijfrentespaarrekening') of voor een lijfrentebeleggingsrecht. Het bedrag dat op de betreffende (geblokkeerde) rekening staat of de waarde van het recht moet men dan op een bepaald moment gebruiken voor de aankoop van een lijfrente.

De premies voor een lijfrente-verzekering of de bedragen die belastingplichtigen storten op een lijfrenterekening of voor een lijfrentebeleggingsrecht mogen zij alleen onder voorwaarden aftrekken van hun inkomen. De belangrijkste voorwaarde is dat sprake is van een pensioentekort. Bijvoorbeeld omdat geen of onvoldoende pensioen is opgebouwd bij een werkgever. Maar men kan ook een tekort in de pensioenopbouw hebben terwijl men in loondienst pensioen opbouwt. Om te weten of men een bedrag kan aftrekken, moet dus eerst berekend worden of er een pensioentekort is. Is dat het geval? Dan heeft men 'ruimte' om een bedrag af te trekken. Dit noemen we de jaarruimte. Deze jaarruimte bepaalt samen met de eventuele reserveringsruimte (de niet-gebruikte jaarruimten in de 7 voorgaande jaren) de maximale hoogte van de aftrekbare premies en bedragen voor inkomensvoorzieningen. Voor zowel de jaarruimte als de reserveringsruimte gelden maximale bedragen. Men moet de premies zelf hebben betaald of de bedragen zelf hebben gestort.

Let op!

Werknemers betalen normaliter pensioenpremie en die mag niet worden afgetrokken. De werkgever heeft de premie van het loon afgetrokken. Belastingplichtigen betalen daardoor al minder belasting.

Premies voor periodieke uitkeringen of andere inkomensvoorzieningen

Ook voor andere inkomensvoorzieningen kan men aftrek krijgen. Het gaat dan altijd om extra inkomen dat een belastingplichtige periodiek (bijvoorbeeld maandelijks of jaarlijks) krijgt. Dus niet om een uitkering ineens, zoals bij een kapitaalverzekering. Over de periodieke uitkeringen betaalt men belasting. Een belastingplichtige kan aftrek krijgen voor:

- premies voor lijfrenten voor een meerderjarig invalide (klein)kind
- premies voor periodieke uitkeringen bij invaliditeit, ziekte of een ongeval
- vrijwillige bijdragen Algemene nabestaandenwet (Anw) die men betaalde aan de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

Let op!

Is men (ex-)ondernemer? Dan kan de oudedagsreserve of stakingswinst gebruikt worden voor de aankoop van een lijfrente. Hiervoor gelden aanvullende regels. Raadpleeg in dergelijke gevallen een specialist.

Premies voor periodieke uitkeringen bij invaliditeit, ziekte of ongeval

Artikel 3.124, lid 1, onderdeel c van de Wet IB 2001

Heeft een belastingplichtige premies betaald voor particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekeringen die recht geven op periodieke uitkeringen bij invaliditeit, ziekte of een ongeval? Dan mogen die volledig worden afgetrokken onder 'Aftrekbare premies voor periodieke uitkeringen bij invaliditeit, ziekte of ongeval'. Bijvoorbeeld verzekeringen voor het opvullen van het WIA-gat (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen) of het Anw-gat. Het gaat hierbij om periodieke uitkeringen waarover de belastingplichtige inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen verschuldigd is.

Het gaat hierbij **niet** om premies:

- waarmee een werkgever rekening hield bij het inhouden van de loonheffing
- voor de verplichte verzekeringen Ziektewet en WIA
- voor verzekeringen die een bedrag ineens uitkeren, zoals kapitaalverzekeringen
- voor de Zorgverzekeringswet.

Vrijwillige bijdragen Anw betaald aan de SVB

Artikel 3.124, lid 1, onderdeel d van de Wet IB 2001

Premies om recht te blijven houden op een nabestaandenuitkering volgens de Anw mogen alleen in aftrek worden genomen als het gaat om premies die de SVB in rekening heeft gebracht voor Anw-uitkeringen. Daarbij gaat het om Anw-uitkeringen die na overlijden van de ene echtgenoot worden uitbetaald aan de andere echtgenoot. Deze andere echtgenoot moet geboren zijn na 31 december 1949, maar vóór 1 juli 1956. Het kan gaan om premies die men betaalde voor een uitkering die de langstlevende echtgenoot ontvangt na het overlijden van de andere echtgenoot. Maar ook om premies die men betaalde voor een uitkering aan de belastingplichtige zelf na overlijden van de echtgenoot.

Let op!

Het gaat hier niet om de premies die belastingplichtigen betalen aan een pensioenfonds of verzekeraar. Aangezien slechts enkele tientallen belastingplichtigen in heel Nederland gebruik kunnen maken van deze aftrek, is hier vanaf 2014 geen aparte rubriek meer voor te vinden in de aangifte en dus ook niet in [5.1.2f](#). Deze premie wordt vanaf 2014 vooraf ingevuld en in aftrek gebracht onder de rubriek voor aftrekbare premies voor arbeidsongeschiktheid en invaliditeit.

Op [5.1.2f](#) is in de community van de Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting een '[Instructie premies vrijwillige bijdragen Anw](#)' te vinden.

Jaar- en reserveringsruimte 2023 (bij uitgaven voor lijfrenten)
Artikel 3.127 van de Wet IB 2001

De jaarruimte 2023 en de niet-gebruikte jaarruimte 2013 tot en met 2022 (dit noemen we de reserveringsruimte 2023) bepalen de hoogte van de totale aftrekruijnte in 2023. Deze aftrekruijnte geldt voor alle uitgaven voor lijfrenten en stortingēn op een lijfrenterekening of lijfrentēbeleggingsrecht samen.

Alleen wanneer de belastingplichtige bij aanvang van het kalenderjaar nog niet de leeftijd heeft bereikt die vijf jaar hoger is dan de pensioengerechtigde leeftijd, kan er sprake zijn van jaarruimte voor het jaar 2023.

Niet-gebruikte jaarruimte 2013-2022 (reserveringsruimte 2023)

Bij de berekening van de reserveringsruimte 2023 wordt rekening gehouden met het totaal van de jaarruimten 2013 tot en met 2022 die niet zijn gebruikt. Heeft een belastingplichtige in een of meer van die jaren zijn jaarruimte niet volledig benut? Dan mag hij/zij alsnog tot een bepaald bedrag de in 2023 betaalde premies en stortingēn aftrekken met gebruik van de reserveringsruimte 2023. De reserveringsruimte bedraagt maximaal € 38.000.

Op de [website van de Belastingdienst](#) vind je het 'Hulpmiddel Lijfrentepremie vanaf 2016' aan de hand waarvan een berekening van de jaar- en reserveringsruimte 2023 kan worden gemaakt.

4.1 Inhoudelijke beoordeling en behandeling

In deze paragraaf vind je de beschrijving van de inhoudelijke beoordeling en behandeling.

4.1.1 Stap 1 tot en met stap 5

Zie de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).

4.1.2 Stap 6: Beoordeel het uitgeworpen risico

Allereerst beoordeel je of de aangifte zich leent voor [passend contact](#) met de belastingplichtige. Vervolgens vergelijk je de rubriek van het aandachtsgebied in de aangifte met onze informatie. Controleer ook of informatie van andere belastingjaren van belang is voor de aangifte die je behandelt.

Is het aannemelijk dat de informatie van de belastingplichtige juist is?

1. Ja, ga naar stap 7a van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#)
2. Nee en je hebt voldoende informatie, ga naar stap 7b van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#)
3. Nee en je hebt onvoldoende informatie, ga naar stap 8 van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#)

Hierna is beschreven welke situaties zich kunnen voordoen of welke vragen je moet beantwoorden om telkens te kunnen beoordelen of de informatie van de belastingplichtige wel of niet juist is.

Situatie A

Er is een verschil tussen de en onze informatie.

Beoordeel of sprake is van een lijfrenteproduct waarvan de premie aftrekbaar is. Binnen deze situatie kunnen zich de volgende situaties voordoen:

- De betreft een betaalde premie of inleg voor een verzekering (of ander willekeurig product) waarvan de premie of inleg niet fiscaal aftrekbaar is. Dat kan een kapitaalverzekering zijn, maar ook een in box 3 vrijgestelde nettolijfrente (in de polis of overeenkomst staat dan vermeld dat het een nettolijfrente betreft).

- Er is geen sprake van een betaalde premie of inleg voor een inkomensvoorziening. In al deze gevallen is de premie of inleg **niet** aftrekbaar.
- De afgetrokken premie heeft betrekking op een verzekeringsproduct ondergebracht in een eigen bv (bijvoorbeeld stakingslijfrente) of een product van een buitenlandse verzekeringsmaatschappij. De mogelijkheid bestaat dat de premie **wel** aftrekbaar is.

Om te kunnen vaststellen welke van bovenstaande situaties van toepassing is op de belastingplichtige, moet je de polis of productvoorwaarden opvragen. Voor de situatie dat sprake is van een verzekeringsproduct ondergebracht in een eigen bv of een product van een buitenlandse verzekeringsmaatschappij dat wel aan de voorwaarden voor premie-aftrek voldoet, is het raadzaam om ook de betalingsbewijzen op te vragen.

Ga verder met stap 8 van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).

Situatie B

Er is een verschil tussen de en onze informatie, er is een verschil in de hoogte van de bedragen.

Sluit hierbij uit dat het gaat om een fout van de belastingplichtige bij het typen of overnemen van de gegevens in de aangifte. Als dit niet aan de orde is, dan is sprake van:

- een verzekering of ander willekeurig product waarbij meerdere producten zijn gebundeld in 1 polis **of**
- de belastingplichtige heeft minder premie of inleg betaald dan hij of zij heeft aangegeven.

Om vast te kunnen stellen welke situatie op de belastingplichtige van toepassing is, moet je de polis of productvoorwaarden en de betalingsbewijzen opvragen.

Ga verder met stap 8 van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).

Situatie C

Er is geen verschil tussen de en onze informatie.

Aangezien de en onze informatie gelijk zijn, mag je er vanuit gaan dat de belastingplichtige de premies of inleg betaald heeft en dat deze aan de voorwaarden voor aftrek voldoen. Je moet alleen de jaarruimte en de reserveringsruimte nog berekenen. Gebruik hiervoor het [hulpmiddel](#) op de website van de Belastingdienst.

Jaarruimte vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd

Als een belastingplichtige op 1 januari 2023 de leeftijd heeft bereikt die 5 jaar hoger is dan de AOW-gerechtigde leeftijd, dan heeft hij of zij geen jaarruimte in 2023. Wel kan er nog sprake zijn van reserveringsruimte (de niet-benutte jaarruimte over voorgaande jaren waarin de belastingplichtige nog niet de leeftijd heeft bereikt die vijf jaar hoger is dan de AOW-gerechtigde leeftijd).

Als de belastingplichtige gescheiden is of duurzaam gescheiden leeft, moet hij of zij misschien partneralimentatie betalen. Als de belastingplichtige samenwoont met zijn partner en zij uit elkaar gaan, kan het zijn dat de belastingplichtige partneralimentatie moet betalen.

Partneralimentatie is een bijdrage in de kosten van levensonderhoud van de ex-partner. Een ex-partner kan een ex-echtgenoot zijn of iemand met wie de belastingplichtige heeft samengewoond, maar ook een echtgenoot waarvan de belastingplichtige duurzaam gescheiden leeft.

Duurzaam gescheiden

Als de belastingplichtige gaat scheiden is er vaak een periode waarin de belastingplichtige al niet meer met de echtgenoot in gezinsverband samenwoont, maar officieel nog wel getrouwd is. Als een van beiden definitief niet meer wil samenwonen (dus niet op proef uit elkaar), noemen we dit duurzaam gescheiden leven.

Duurzaam gescheiden leven en fiscaal partnerschap

Als de belastingplichtige duurzaam gescheiden leeft, blijft sprake van fiscaal partnerschap totdat aan de volgende 2 voorwaarden is voldaan:

- de belastingplichtige of de partner van de belastingplichtige heeft de echtscheiding of scheiding van tafel en bed aangevraagd bij de rechter **en**
- de belastingplichtige en de partner van de belastingplichtige staan niet meer op hetzelfde adres ingeschreven in de Basisregistratie personen (BRP).

Welke onderhoudsverplichtingen zijn niet aftrekbaar?

Alimentatie die de belastingplichtige betaalt voor diens kinderen is niet aftrekbaar. Advocaat- en proceskosten die de belastingplichtige maakt om de (partner)alimentatie te verlagen of om van de (partner)alimentatieverplichting af te komen zijn niet aftrekbaar.

Let op!

Advocaat- en proceskosten om de alimentatie te verkrijgen of te behouden zijn **wel** aftrekbaar voor zover deze kosten in omvang gebruikelijk zijn.

Welke onderhoudsverplichtingen zijn aftrekbaar?

1. Periodieke betalingen van partneralimentatie.
2. Een afkoopsom van partneralimentatie die de belastingplichtige aan de ex-echtgenoot betaalde of een koopsom voor een lijfrente die hij/zij hiervoor stort bij een verzekeraar. Met ingang van 16 mei 2019 kan dat ook in de vorm van een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht bij een bank, een beleggingsonderneming, een beheerder van een beleggingsinstelling of een instelling voor collectieve belegging in effecten.
3. Betalingen voor de verrekening van pensioenrechten, lijfrenten en andere inkomensvoorzieningen waarvan de belastingplichtige de betaalde premies niet eerder heeft afgetrokken. Voor de verrekening van pensioenrechten kan dit met ingang van 16 mei 2019 ook in de vorm van een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht bij een bank, een beleggingsonderneming, een beheerder van een beleggingsinstelling of een instelling voor collectieve belegging in effecten.
4. Bijstand die de Sociale Dienst aan de ex-partner geeft en op de belastingplichtige verhaalt.

5. Andere onderhoudsverplichtingen, zoals periodieke betalingen voor verplichtingen of schadevergoeding.

Hierna worden de aftrekbare onderhoudsverplichtingen nader toegelicht.

1. Periodieke betalingen van partneralimentatie

Artikel 6.3 lid 1, onderdeel a van de Wet IB 2001

Periodieke betalingen in geld

De belastingplichtige betaalt bijvoorbeeld maandelijks een bedrag aan de ex-echtgenoot. Ook bedragen die de belastingplichtige daarnaast incidenteel betaalt, kan hij of zij aftrekken. Het is niet noodzakelijk dat de belastingplichtige de afspraken of voorlopige voorzieningen schriftelijk heeft vastgelegd, indien de betalingen rechtstreeks voortvloeien uit het familierecht. Een mondelinge afspraak is voldoende, maar moet wel aannemelijk zijn.

Periodieke betalingen in natura

Ook kan alimentatie in natura worden verstrekt. Dit kan in de vorm van goederen, zoals levensmiddelen of duurzame gebruiksgoederen. Een veel vaker voorkomende vorm van alimentatie in natura is echter het woongenot: woont de gewezen echtgenoot van de belastingplichtige in 2023 in de woning waarvan de belastingplichtige (mede-)eigenaar is? En is dit in het kader van een (voorlopige) partneralimentatieregeling of een mondelinge afspraak? Dan mag de belastingplichtige het bedrag van het eigenwoningforfait dat hij/zij voor (zijn of haar deel van) deze woning aangeeft, als partneralimentatie aftrekken. Het eigenwoningforfait is nog maximaal twee jaar inkomen uit eigen woning.

Let op!

Als de in de voormalige eigen woning achterblijvende partner alle 'eigen woning-lasten' betaalt zonder dat dit is overeengekomen tussen de voormalig partners, neem dan contact op met jouw begeleider.

Tip

Lees onder meer de informatie op de site van de Belastingdienst over de [eigen woning die \(deels\) eigendom is van de belastingplichtige wanneer de ex-partner in de woning blijft wonen](#).

Uiterlijk twee jaar na vertrek uit de woning, moet de vertrekkende belastingplichtige de waarde van zijn/haar deel van deze woning en de eventueel hierbij behorende schuld in box 3 (sparen en beleggen) aangeven. Een woning wordt namelijk voor ten hoogste twee jaren na het tijdstip waarop de woning de belastingplichtige niet langer anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staat- mede aangemerkt als eigen woning. Indien de belastingplichtige aannemelijk maakt dat gedurende die periode, de woning zijn gewezen partner anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staat. Onder de gewezen partner wordt ook verstaan de duurzaam gescheiden levende echtgenoot.

Hoewel voor de vertrekkende belastingplichtige na uiterlijk twee jaar het eigenwoningforfait geen inkomsten uit eigen woning meer zijn, mag de belastingplichtige toch een deel van het bedrag van het eigenwoningforfait van deze woning als partneralimentatie aftrekken. Je rekent dit bedrag uit door het eigenwoningforfait te vermenigvuldigen met het percentage van het eigendom van de woning van de belastingplichtige.

Voorbeeld partneralimentatie bij eigen woning

A en B zijn uit elkaar en de woning staat A langer dan 2 jaar niet meer als hoofdverblijf ter beschikking. A is voor 50% eigenaar van de woning waarin B woont. De WOZ-waarde van de woning is € 200.000. Het eigenwoningforfait is € 700 (0,35%). A mag dan $50\% \times € 700 = € 350$ als partneralimentatie aftrekken. A geeft de helft van de waarde van de woning (€ 100.000) aan in box 3. De eventueel hierbij behorende schuld geeft A ook in box 3 aan.

Is de periode korter dan 2 jaar? Dan geeft A € 350 aan als inkomsten (eigenwoningforfait) en trekt A € 350 af als partneralimentatie.

2. Afkoopsom betaald aan ex-partner of afkoopkoopsom betaald aan verzekeraar voor een alimentatielijfrente

Artikel 6.3 lid 1, onderdeel b van de Wet IB 2001

Afkoopsom betaald aan ex-partner

Afkoopsummen ter vervanging van periodieke alimentatie-uitkeringen zijn ook aftrekbaar als ze worden betaald aan de gewezen echtgenoot. Een afkoopsum is niet aftrekbaar als deze is betaald vanwege scheiding van tafel en bed of als (nog) sprake is van duurzaam gescheiden leven. De echtscheiding moet dus zijn ingeschreven in de GBA. Daarnaast is een afkoopsum niet aftrekbaar als sprake is geweest van samenwoners.

Naast een afkoopsum in geld is het ook mogelijk de afkoopsum te voldoen in de vorm van een vermogensbestanddeel dat is toegedeeld wegens de echtscheiding. Er moet dan sprake zijn van overbedeling. Het gaat daarbij vaak om de overbedeling door toedeling van de woning. Partijen komen dan overeen dat de alimentatieplichtige genoeg neemt met een onderbedeling onder de voorwaarde dat de alimentatiegerechtigde afstand doet van zijn of haar recht op alimentatie. Partijen moeten dit vastleggen om aannemelijk te kunnen maken dat sprake is van een overbedeling als afkoopsum.

Afkoopsum betaald voor een alimentatielijfrente

Artikel 6.5 van de Wet IB 2001

Een belastingplichtige kan zijn of haar alimentatieverplichtingen ook via een afkoopsum in de vorm van een premie betalen aan een verzekeraar. De betaling van de afkoopsum wordt aangemerkt als een premie voor een lijfrente als bedoeld in artikel 3.124, lid 1, onderdeel a van de Wet IB 2001. De termijnen van de alimentatielijfrente moeten:

- toekomen aan de gewezen echtgenoot
- onmiddellijk ingaan na het betalen van de premie
- uiterlijk bij het overlijden van de gewezen echtgenoot eindigen

Met ingang van 16 mei 2019 kan dat ook in de vorm van een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht bij een:

- bank
- beleggingsonderneming
- beheerder van een beleggingsinstelling of een instelling voor collectieve belegging in effecten.

(Zie par. 9.3.4 van het Besluit van 16 mei 2019, nr. 2019-115021 en de wijziging van onderdeel 9.3.4 bij besluit van 8 september 2020, nr. 2020-16039).

Hierbij worden de volgende voorwaarden gesteld:

- De gewezen echtgenoot is (rekening)houder van de lijfrenterekening of van het lijfrentebeleggingsrecht bedoeld in artikel 3.126a, lid 1 van de Wet IB 2001.
- De termijnen van de lijfrente moeten onmiddellijk na het betalen van de premie ingaan. De in artikel 3.126a, lid 4, onderdeel a van de Wet IB 2001 opgenomen uiterste ingangsdatum en de minimale looptijd van de termijnen blijven hierbij buiten beschouwing.
- Bij overlijden van de gewezen echtgenoot gaat het recht op de nog niet gedane uitkeringen over op de erfgenamen van de gewezen echtgenoot (analoog aan het bepaalde in artikel 3.126a, lid 6 van de Wet IB 2001).

Het komt voor dat de afkoopsom aan de verzekeraar wordt betaald vóórdat de echtscheiding formeel tot stand is gekomen. Op basis van onderdeel 9.3.2 van het eerder genoemde besluit van 16 mei 2019 verhindert dit de aftrek niet.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het moet vaststaan dat de lijfrentetermijnen die voortvloeien uit de betaalde koopsom zullen toekomen aan de gewezen echtgenoot.
- Op het tijdstip van indiening van de aangifte van de betalende (ex-) echtgenoot moet de echtscheiding daadwerkelijk tot stand zijn gekomen. Een afkoopsom is niet aftrekbaar als deze is betaald vanwege scheiding van tafel en bed of als (nog) sprake is van duurzaam gescheiden leven.

3. Betalingen voor verrekening van pensioenrechten, lijfrenten en andere inkomensvoorzieningen waarvan de belastingplichtige de betaalde premies eerder heeft afgetrokken

Artikel 6.3, lid 1, onderdeel d van de Wet IB 2001

Als de ene partner tijdens het huwelijk pensioen of een lijfrente heeft opgebouwd, vindt bij echtscheiding vaak een verplichte verrekening plaats van bedragen die op dat moment zijn opgebouwd. Deze betalingen zijn ook aftrekbaar als onderhoudsverplichting. Een dergelijke verrekening kan plaatsvinden tegen betaling van een geldbedrag of door overdracht van een bepaalde vermogenswaarde.

Uitsluitingen

Artikel 6.4 van de Wet IB 2001

Wanneer de belastingplichtige de afkoopsom voldoet in de vorm van een lijfrente of inkomensvoorziening, kan dit bedrag alleen als onderhoudsverplichting worden afgetrokken, indien de premie niet in een eerdere aangifte is aangegeven als lijfrenteaftrek. Dit geldt ook als de belastingplichtige die tot verrekening is verplicht, rechten op periodieke uitkeringen en verstrekkingen toekent. Wanneer de belastingplichtige de afkoopsom voldoet in de vorm van een lijfrente of inkomensvoorziening, kan dit bedrag alleen als onderhoudsverplichting worden afgetrokken, indien de premie niet in een eerdere aangifte is aangegeven als lijfrenteaftrek. Dit geldt ook als de belastingplichtige die tot verrekening is verplicht, rechten op periodieke uitkeringen en verstrekkingen toekent.

Verrekening van pensioenrechten door betaling lijfrentepremie

Artikel 6.6 van de Wet IB 2001

Als de belastingplichtige verplicht is om bij scheiding pensioenrechten en gefacilieerde lijfrenten te verrekenen, kan verrekening plaatsvinden door het toekennen van een nieuwe lijfrente. Hij of zij sluit dan ten gunste van de ex-echtgenoot een lijfrente af en betaalt de lijfrentepremie rechtstreeks aan een professionele verzekeraar. De lijfrente moet voldoen aan de voorwaarden van artikel 3.125, lid 1 van de Wet IB 2001.

Met ingang van 16 mei 2019 is het ook toegestaan de pensioenrechten te verrekenen door een inleg op een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht (par. 9.3.5 van het Besluit van 16 mei 2019, nr. 2019-115021). Hierbij worden de volgende voorwaarden gesteld:

- Het gaat om een lijfrenterekening of een lijfrentebeleggingsrecht in de zin van artikel 3.126a, lid 1 van de Wet IB 2001, afgesloten bij een bank, een beleggingsonderneming, een beheerder van een beleggingsinstelling of een instelling voor collectieve belegging in effecten als bedoeld in artikel 3.126a, lid 2 van de Wet IB 2001.
- Bij overlijden van de (gewezen) echtgenoot gaat het recht op de nog niet gedane uitkeringen over op de erfgenamen van de (gewezen) echtgenoot (analoog aan artikel 3.126a, lid 6 van de Wet IB 2001)
- De (gewezen) echtgenoot is belastingplichtig en de (rekening)houder van de lijfrenterekening of van het lijfrentebeleggingsrecht.

4. Bijstand die Gemeentelijke Sociale Dienst aan de ex-partner van de belastingplichtige geeft en op de belastingplichtige verhaalt

Artikel 6.3 lid 1, onderdeel c van de Wet IB 2001

De betaling van de alimentatie-uitkeringen vindt soms plaats via de Gemeentelijke Sociale Dienst. Dit gebeurt wanneer de gemeente een aanvullende bijstandsuitkering verstrekt. Ook in dat geval is voor de door de belastingplichtige betaalde bedragen aftrek mogelijk. Heeft de gemeente de aan de ex-echtgenoot verstrekte bijstand op de belastingplichtige verhaald, dan kan de belastingplichtige dit bedrag eveneens aftrekken.

Let op!

Als de bijdrage voor de kinderen is, kan de belastingplichtige de bijdrage niet aftrekken.

5. Andere onderhoudsverplichtingen, periodieke betalingen voor morele verplichtingen of schadevergoeding

Artikel 6.3, lid 1, onderdelen e en f van de Wet IB 2001

Periodieke betalingen voor schadevergoeding

Hierbij valt te denken aan een rechterlijk vonnis tot vergoeding van schade wegens het derven van levensonderhoud, veroorzaakt door een zogenoemde onrechtmatige daad. Uitkeringen en verstrekkingen zijn niet aftrekbaar als deze zijn gedaan aan bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de 2e graad van de zijlijn. Hetzelfde geldt voor uitkeringen en verstrekkingen aan personen die tot het huishouden van de belastingplichtige behoren.

Voorbeeld

Karel veroorzaakt een ongeval waaraan iemand anders blijvend letsel overhoudt. De rechter veroordeelt Karel om een periodieke bijdrage te betalen voor het levensonderhoud van het slachtoffer. Deze bijdrage kan Karel aftrekken als onderhoudsverplichting.

Periodieke betalingen voor morele verplichtingen

Het gaat om periodieke uitkeringen die hun grond vinden in een dringende morele verplichting tot levensonderhoud. De morele verplichting is daarna door een overeenkomst omgezet in een juridisch afdwingbare verplichting. Bijvoorbeeld aan alimentatie verwante verzorgingsuitkeringen die ongehuwd samenwonenden zijn overeengekomen vanwege de beëindiging van de samenleving. Voor de ontvanger zijn de uitkeringen dan in rechte vorderbaar.

Voorbeeld

Michelle woont al jaren samen met Claire. Zij besluiten uit elkaar te gaan. Michelle vindt het haar morele plicht om Claire te onderhouden, omdat die zelf geen inkomsten heeft. Zij sluiten een overeenkomst waarin ze vastleggen dat Claire elke maand €500 ontvangt van Michelle. Dit bedrag kan Michelle aftrekken als onderhoudsverplichting.

5.1 Inhoudelijke beoordeling en behandeling

In deze paragraaf vind je de beschrijving van de inhoudelijke beoordeling en behandeling.

5.1.1 Stap 1 tot en met stap 5

Zie de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).

5.1.2 Stap 6: Beoordeel het uitgeworpen risico

Allereerst beoordeel je of de aangifte zich leent voor [passend contact](#) met de belastingplichtige. Vervolgens vergelijk je de rubriek van het aandachtsgebied in de aangifte met onze informatie. Controleer ook of informatie van andere belastingjaren van belang is voor de aangifte die je behandelt.

Is het aannemelijk dat de informatie van de belastingplichtige juist is?

1. Ja, ga naar stap 7a van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).
2. Nee en je hebt voldoende informatie, ga naar stap 7b van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).
3. Nee en je hebt onvoldoende informatie, ga naar stap 8 van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).

Hierna is beschreven welke situaties zich kunnen voordoen of welke vragen je moet beantwoorden om te kunnen beoordelen of de informatie van de belastingplichtige juist is.

1. Open [5.1.2i](#) en kijk in de rubriek 'Betaalde alimentatie en andere onderhoudsverplichtingen' aan wie de belastingplichtige de alimentatie of andere onderhoudsverplichtingen heeft betaald.

34 Betaalde alimentatie en andere onderhoudsverplichtingen					
Uitgaven voor onderhoudsverplichtingen aangever					
	Voorletters	Tussenvoegsel naam	Achternaam	Geboortedatum	BSN/Fiscaal nummer
Gegevens ex-echtgenoot/partner (1)					
	Straat	Huisnummer	Huisletter	Huisnummer-toevoeg	Postcode
Gegevens ex-echtgenoot/partner (2)					
	Woonplaats	Land			
Gegevens ex-echtgenoot/partner (3)					
	Omschrijving	Bedrag			
Toelichting onderhoudsverplichting woongenot					
Totaal					
	Omschrijving	Bedrag			
Toelichting onderhoudsverplichting hypotheekrente					
Totaal					
	Omschrijving	Bedrag			
Toelichting betaalde alimentatie periodieke betalingen					
Totaal					
	Omschrijving	Bedrag			
Toelichting betaalde alimentatie afkoopsom					
Totaal					

	Omschrijving	Bedrag	
oelichting betaalde pensioenpremie			
otaal			
	Omschrijving	Bedrag	
oelichting doorberekende bijstand (alim.)			
otaal			
	Omschrijving	Bedrag	
oelichting overige onderhoudsverplichtingen			
otaal			
otaal uitgaven voor onderhoudsverplichtingen			

2. Staat er geen BSN van de persoon die de alimentatie of onderhoudsverplichting ontvangt, zoek dan in [5.1.2i](#) bij 3150: hier vind je het BSN van de ex-partner. Bij 3140 en 3170 kun je via het adres achter het BSN van de ex-partner komen.

3150 Raadplegen persoonsrelaties

```
*** BVR *** D60060 - Raadplegen persoonsrelaties 07-09-2016 12.52

Fiscaalnummer :
```

3140 Raadplegen adres

```
*** BVR *** D60060 - Selectie raadplegen adres 07-09-2016 12.56

Fiscaalnummer :
```

3170 Zoeken personen via adres

```
Postcode      :
Huisnummer    : Huisnr.toe :
Lokatiesoort  :
Straatnaam    :
Plaatsnaam    :

Periode:
Begindatum    : 01-01-2023
Einddatum     : 31-12-2023
```

3. Controleer in [5.1.2i](#) of de persoon die de alimentatie of onderhoudsverplichting ontvangt, een aangifte heeft ingediend.
Heeft deze persoon een aangifte ingediend?
 - Nee: ga verder met stap 8 van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).
Als uit de stukken van de belastingplichtige blijkt dat hij/zij een bedrag aan alimentatie betaalt, dan moet de ontvanger dit in zijn of haar aangifte aangeven. De ontvanger van alimentatie moet een uitnodiging tot het doen van aangifte krijgen.
 - Ja: kijk in [5.1.2i](#) bij het BSN van de ontvanger in de rubriek 'Ontvangen alimentatie/afkoopsom' naar het bedrag dat de ontvanger aangeeft.
4. Is er een verschil in waarde (waarde in de aangifte) tussen het afgetrokken bedrag van de belastingplichtige en het aangegeven bedrag van de ontvanger?

- Ja: ga verder met stap 8 van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).
- Nee: ga verder met stap 7a van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).

Aandachtspunten

Bij het beoordelen van de ontvangen stukken gelden in ieder geval de volgende aandachtspunten:

- Het verschil in de ontvangen alimentatie en de betaalde alimentatie kan zitten in de kosten (bijvoorbeeld advocaatkosten, reiskosten) die de ontvanger in aftrek mag brengen voor het krijgen en behouden van de alimentatie. Degene die de alimentatie moet betalen, mag geen kosten in aftrek brengen.
- Bij een afkoop van de alimentatie kan deze afkoopsom in aftrek worden gebracht. Let daarbij op dat de echtscheiding al wel is ingeschreven in de registers van de Basisregistratie Personen. Als de afkoop plaatsvindt via een alimentatielijfrente dan is onder voorwaarden de inschrijving in de registers nog niet noodzakelijk op het moment van de afkoop.
- Als de Gemeentelijke Sociale Dienst de bijstand voor de ex-echtgenoot op de belastingplichtige verhaalt, kan de belastingplichtige dit bedrag aftrekken. Ziet dit bedrag op de bijdrage voor de kinderen (en dus niet op de bijstand voor de ex-echtgenoot), kan de belastingplichtige het bedrag niet aftrekken.
- Als bij de afkoopsom van partneralimentatie sprake is van overbedeling, is deze alleen aftrekbaar als de ontvanger afziet van alimentatie in ruil voor de overbedeling. Dit moet duidelijk in het echtscheidingsconvenant zijn vastgelegd.
- Bij andere onderhoudsverplichtingen kan het gaan om de kosten van een niet-erkend natuurlijk kind, die op grond van een rechtens afdwingbare onderhoudsverplichting betaald moeten worden.

6 Studiekosten en andere scholingsuitgaven

Met ingang van 2022 zijn studiekosten en andere scholingsuitgaven niet meer aftrekbaar. Een uitzondering geldt voor de situatie dat een prestatiebeurs **niet** is omgezet in een gift.

Drempel

Er geldt een drempel voor de aftrek van studiekosten en scholingsuitgaven van €250. De kosten boven de drempel zijn aftrekbaar. Had de fiscale partner ook studiekosten? Dan geldt voor zowel de belastingplichtige als de fiscale partner een drempel van €250.

Prestatiebeurs omgezet in een lening of moet worden terugbetaald

Artikel 10a.16 van de Wet IB 2001

De prestatiebeurs wordt een gift als binnen 10 jaar, nadat voor het eerst studiefinanciering is ontvangen, het diploma wordt gehaald. Als de termijn van 10 jaar is verstreken, wordt de prestatiebeursschuld niet meer omgezet in een gift. De hoogte van de schuld wordt dan door DUO aangeleverd aan de Belastingdienst en staat in de Vooraf ingevulde aangifte (VIA).

Indien er te veel wordt bijverdiend, kan het zijn dat de prestatiebeurs terugbetaald moet worden.

Indien de prestatiebeurs definitief niet is omgezet in een gift of moet worden terugbetaald in 2023, kan op grond van overgangsrecht recht bestaan op aftrek.

6.1 Inhoudelijke beoordeling en behandeling

In deze paragraaf vind je de beschrijving van de inhoudelijke beoordeling en behandeling.

6.1.1 Stap 1 tot en met stap 5

Zie de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).

6.1.2 Stap 6: Beoordeel het uitgeworpen risico

Allereerst beoordeel je of de aangifte zich leent voor [passend contact](#) met de belastingplichtige. Vervolgens vergelijk je de rubriek van het aandachtsgebied in de aangifte met onze informatie. Controleer ook of informatie van andere belastingjaren van belang is voor de aangifte die je behandelt.

Is het aannemelijk dat de informatie van de belastingplichtige juist is?

1. Ja, ga naar stap 7a van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).
2. Nee en je hebt voldoende informatie, ga naar stap 7b van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).
3. Nee en je hebt onvoldoende informatie, ga naar stap 8 van de [Generieke werkinstructie aanslagregeling](#).

Hierna is beschreven welke situaties zich kunnen voordoen of welke vragen je moet beantwoorden om te kunnen beoordelen of de informatie van de belastingplichtige juist is.

6.1.3 Stap 6a: Beoordeel het fiscaal partnerschap

1. Klik in de aangifte in Raadplegen ^[5.1.2] op rubriek 'Studiekosten en andere scholingsuitgaven'. Bekijk het bedrag en de eventuele omschrijving van de opgegeven studiekosten en vergoedingen.
2. Beoordeel of sprake is van fiscaal partnerschap.

Geen partner

Kijk welk bedrag bij de belastingplichtige is aangegeven aan '**Aftrekbaar bedrag scholingsuitgaven aangever**'. De belastingplichtige heeft geen fiscale partner, waardoor de volledige aftrek aan hemzelf wordt toebedeeld. Ga verder met [stap 6b](#).

Wel een partner

Als de belastingplichtige een fiscale partner heeft, kies je in Raadplegen ^{5.1.2i} voor de optie 'Inclusief partner'. Controleer of de belastingplichtige zelf alle studiekosten in aftrek brengt of dat een **verdeling** plaatsvindt van de studiekosten tussen beide partners.

- a. De belastingplichtige trekt zelf alle studiekosten af. Ga naar [stap 6b](#).
- b. Er is verdeeld tussen de partners en de aangifte van de partner is nog niet geregeld. Laat in dat geval de aangifte van de fiscale partner op jouw naam zetten. De aangifte van de belastingplichtige en diens fiscale partner moeten zoveel mogelijk door 1 aanslagregelaar behandeld worden. Ga verder met [stap 6b](#).
- c. Er is verdeeld tussen de partners en de aangifte van de partner is al (automatisch) geregeld. Beoordeel in dit geval alleen de aftrek als dat niet is gebeurd bij de partner. Als de aftrek in de aangifte van de partner al wel is beoordeeld, kan de beslissing van de behandelaar gevolgd worden. Ga verder met [stap 6b](#).

6.1.4 **Stap 6b: Beoordelen aftrekbaar bedrag studiekosten en andere scholingsuitgaven: omzetting in een lening of terugbetaling prestatiebeurs**

Omzetting in een lening of terugbetaling prestatiebeurs

Wanneer de prestatiebeurs definitief niet wordt omgezet in een gift, blijft het een lening. In die situatie kunnen de studiekosten -die (nog) niet in aftrek zijn gekomen doordat de prestatiebeurs in mindering werd gebracht op de kosten- in aftrek worden genomen.

Op basis van het overgangsrecht kan een in 2023 definitief niet tot gift omgezette prestatiebeurs voor de collegejaren tot en met 2014/2015 tot aftrek van scholingsuitgaven leiden. Voor de in aanmerking te nemen scholingsuitgaven gelden forfaitaire bedragen van € 2.443 per studiejaar voor een hbo- of wo-opleiding en € 1.693 per studiejaar voor een mbo-opleiding. Als in een studiejaar het bedrag van de ontvangen prestatiebeurs lager is dan het forfaitaire bedrag, dan is alleen het bedrag van de ontvangen prestatiebeurs aftrekbaar.

Let op!

Op ^{5.1.2i} vind je ook een 'memo fiscale aftrek scholingsuitgaven' met kenmerk KG 21-202-0022 van de kennisgroep IB niet winst.

Voorbeeld

De belastingplichtige volgde van 2011 tot en met 2015 een hbo-opleiding en hij of zij had recht op studiefinanciering. In 2019 verliep de diplomatermijn. Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) heeft de lening definitief niet omgezet in een gift. De belastingplichtige mag in 2019 alsnog het bedrag aftrekken dat hij/zij van 2011 tot en met 2015 niet mocht aftrekken, omdat hij/zij een prestatiebeurs kreeg. Hieronder volgt de berekening die je met de applicatie OLA-simulatie kunt maken. Dit voorbeeld betreft nog belastingjaar 2019. Ten tijde van het actualiseren naar het belastingjaar 2023, waren er geen gegevens beschikbaar om de berekening met de OLA-simulatie te maken.

Stel in de aangifte in **5.1.2i** staat het volgende:

36 Studiekosten en andere scholingsuitgaven
Aftrekbaar bedrag scholingsuitgaven aangever

Werkelijke studiekosten aangever
Totaal werkelijke kosten aangever
Vergoeding scholingsuitgaven niet studiefinanciering aangever

Soort onderwijs	Periode van	Periode t/m	Forfait
HBO/AwO	01-09-2014	31-12-2014	815
HBO/AwO	01-01-2015	31-08-2015	1.629
HBO/AwO	01-09-2013	31-12-2013	815
HBO/AwO	01-01-2014	31-08-2014	1.629
HBO/AwO	01-09-2012	31-12-2012	815
HBO/AwO	01-01-2013	31-08-2013	1.629
HBO/AwO	01-09-2011	31-12-2011	815
HBO/AwO	01-01-2012	31-08-2012	1.629

Opgeve prestatiebeurs, definitief niet omgezet in gift, aangever

Studejaar	Totaal forfait per studejaar	Definitieve lening in studejaar	Aftrekbaar per studejaar
2014/2015	2.444	4.369	2.444
2013/2014	2.444	7.151	2.444
2012/2013	2.444	6.802	2.444
2011/2012	2.444	5.127	2.444

Gegevens per studejaar definitieve lening aangever

Som aftrekbaar deel aangever

Totaal scholingsuitgaven aangever
Drempel scholingsuitgaven aangever
Aftrekbare scholingsuitgaven aangever

Stel in RIS staat, bij een definitieve omzetting in een lening, het volgende:

Renseignements Informatie System, Matrix

Entiteitsnummer :
SoFi-nummer :
Berichtenstroom :
Belastingjaar :

Naam :
Geb/Oprichtingsdatum :
Adres :
Woonplaats :

Berichtenstroom ☐ 2017 ☐ 2018 ☒ 2019 ☐ 2020

☐ Risicobeheersing vs 2004 ☐ 2 ☐ 1 ☐ 1

☐ Studiefinanciering vs 2011 ☐ 1 ☐ 8

Studiefinanciering va 2011

	Vanaf	Tot en met	Soort opleiding	Indicatie GRL	Beginndatum	Einddatum	Toegekende beurs (€)
☐	01-01-2019	31-12-2019	HO (HBO of WO)	Geen gedereguleerde leenfase	01-09-2011	31-12-2011	1.394
☐	01-01-2019	31-12-2019	HO (HBO of WO)	Geen gedereguleerde leenfase	01-01-2012	31-08-2012	3.731
☐	01-01-2019	31-12-2019	HO (HBO of WO)	Geen gedereguleerde leenfase	01-09-2012	31-12-2012	2.135
☐	01-01-2019	31-12-2019	HO (HBO of WO)	Geen gedereguleerde leenfase	01-01-2013	31-08-2013	4.868
☐	01-01-2019	31-12-2019	HO (HBO of WO)	Geen gedereguleerde leenfase	01-09-2013	31-12-2013	2.340
☐	01-01-2019	31-12-2019	HO (HBO of WO)	Geen gedereguleerde leenfase	01-01-2014	31-08-2014	4.810
☐	01-01-2019	31-12-2019	HO (HBO of WO)	Geen gedereguleerde leenfase	01-09-2014	31-12-2014	2.412
☐	01-01-2019	31-12-2019	HO (HBO of WO)	Geen gedereguleerde leenfase	01-01-2015	31-08-2015	1.956

Belastingdienst

Online Aangifte Simulatie

Overzicht van casussen

Voor formulier: 2019/19 versie 1

Ziek na naam:

Kies taal: ☒ Nederlands ☐ Engels ☐ Duits

10

- 425 **Alleenstaande**
- 426 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 427 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 428 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 429 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 430 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 431 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 432 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 433 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 434 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 435 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 436 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 437 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 438 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 439 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 440 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 441 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 442 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 443 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 444 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 445 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 446 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 447 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 448 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 449 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 450 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 451 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 452 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 453 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 454 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 455 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 456 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 457 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 458 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 459 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 460 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 461 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 462 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 463 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 464 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 465 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 466 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 467 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 468 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 469 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 470 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 471 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 472 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 473 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 474 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 475 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 476 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 477 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 478 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 479 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 480 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 481 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 482 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 483 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 484 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 485 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 486 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 487 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 488 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 489 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 490 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 491 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 492 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 493 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 494 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 495 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 496 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 497 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 498 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 499 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht
- 500 Alleenstaande met kind, alleenstaand, deel pensioenplicht

Stap 2: Vink 'Studiefinanciering definitief niet omgezet in een gift' aan.

☒ Studiefinanciering definitief niet omgezet in een gift

1 U kunt alleen studiekosten aftrekken als in 2023 uw diplomatermijn van 10 jaar is verlopen en u van DUO bericht hebt gekregen dat uw prestatiebeurs niet is omgezet in een gift.

☐ Uitgaven voor alimentatie aan een ex-partner en andere onderhoudsverplichtingen (geen kinderalimentatie)

☐ Uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van een gehandicapte. Alleen als deze persoon:

- meestal in een Wlz-instelling verbleef
- 21 jaar of ouder was

Stap 3: Maak per studiejaar een berekening en neem de bedragen uit 5.1.21 over.

Aangifte inkomstenbelasting 2019

- ☒ Introductie
- ☒ Persoonlijke gegevens van Alleenstaande
- ☒ Partner
- ☒ Persoonlijke gegevens kinderen
- ☒ Ondernemingen
- ☒ Inkomsten
- ☒ Woningen en andere onroerende zaken
- ☒ Bankrekeningen en andere bezittingen
- ☒ Hypotheken en andere schulden
- ☒ Uitgaven
 - Uitgaven voor studie of opleiding
 - Aanvullende vragen
 - Overzicht belasting en premies
 - Naar ondertekenen

Uitgaven voor studie of opleiding

Alleenstaande

1 U kunt belastingaftrek krijgen als de uitgaven min de vergoedingen hoger zijn dan € 250.

Uitgaven voor: Studiefinanciering 2011/2012 definitief niet omgezet in gift

7 Uitgaven voor: Studiefinanciering definitief niet omgezet in gift

7 Studiejaar: 2011/2012

Soort onderwijs: Hbo/wo Periode lening definitief niet omgezet in gift: september t/m december

Hbo/wo januari t/m augustus

7 **Periode studiefinanciering toevoegen**

7 Definitieve lening over 2011/2012: € 1.394 + € 5.125

Had u nog andere uitgaven voor studie of opleiding? ☐ Ja ☒ Nee

De berekening maak je ook voor de jaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015.

Was het bedrag van de destijds ontvangen prestatiebeurs lager dan het vaste bedrag per studiejaar (het forfaitaire bedrag)? Dan mag de belastingplichtige alleen het bedrag van de ontvangen prestatiebeurs aftrekken.

Stap 4: Klik op 'Akkoord' en ga naar 'Overzicht belasting en premies' en 'Inkomstenbelasting'.

Stap 5: Open 'Box 1: werk en woning, aftrekposten'

Aangifte inkomstenbelasting 2019

- ✓ Introductie
- ✓ Persoonlijke gegevens van Alleenstaande
- ✓ Partner
- ✓ Persoonlijke gegevens kinderen
- ✓ Ondernemingen
- ▶ Inkomsten
- ▶ Woningen en andere onroerende zaken
- ▶ Bankrekeningen en andere bezittingen
- ✓ Hypotheken en andere schulden
- ▶ Uitgaven
- ▶ Aanvullende vragen
- ▼ **Overzicht belasting en premies**
 - Inkomstenbelasting
 - Bijdrage Zorgverzekeringswet
 - Naar andere rekeningen

- Uitgebreide help
- Afdrukken (pdf)
- Opslaan
- Afsluiten
- Twitter
- Veelgestelde vragen

Berekening inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen

Alleenstaande

U ziet de berekening van de inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen die u terugkrijgt. Klik op een regel om de details te bekijken.

U hebt uw aangifte nog niet helemaal ingevuld. In deze berekening zijn dus nog niet alle gegevens verwerkt.

Terug te krijgen	€	1.431
Inkomen		
Box 1: werk en woning, aftrekposten	€	25.474
Inkomsten uit werk en woning		
Inkomsten uit werk	€	35.000
Totaal inkomsten uit werk en woning	€	35.000
Persoonsgebonden aftrek		
Studie	€	9.526
Totaal persoonsgebonden aftrek	€	9.526
Totaal inkomsten uit werk en woning	€	35.000
Persoonsgebonden aftrek verrekend in box 1	€	9.526
Totaal box 1: werk en woning	€	25.474
Box 3: sparen en beleggen	€	0
Verzamelinkomen	€	25.474

Er staat bij persoonsgebonden aftrek, studie een bedrag van €9.526. Dit is het bedrag ná de drempel van €250.

Stap 6: Klik op 'Bekijk'.

Inkomsten uit werk en woning

Inkomsten uit werk

Totaal inkomsten uit werk en woning

Persoonsgebonden aftrek

Studie

Bekijk

€ 35.000

€ 35.000

Bekijk

€ 9.526

Studie

Alleenstaande

Studiefinanciering 2011/2012 definitief niet omgezet in gift	€	2.444
Studiefinanciering 2012/2013 definitief niet omgezet in gift	€	2.444
Studiefinanciering 2013/2014 definitief niet omgezet in gift	€	2.444
Studiefinanciering 2014/2015 definitief niet omgezet in gift	€	2.444
Totaal	€	9.776
Drempel	€	250
Aftrekbare studiekosten	€	9.526

In dit voorbeeld heeft de belastingplichtige recht op een aftrek van € 9.776 vóór toepassing van de drempel. Er kan sprake zijn van een afrondingsverschil.

Vanaf het belastingjaar 2018 is een aparte [werkinstructie PGA Staffel – Alle belastingjaren](#) beschikbaar. Deze instructie is weliswaar geschreven voor de uitwerpbeweringen H656, H657, H658, H659 en H662, maar kan ook worden gebruikt in geval dit onderwerp zich voordoet bij het aandachtsgebied 'Overige uitgaven'. Voor de inhoudelijke beoordeling en behandeling wordt verwezen naar die werkinstructie.

Waaruit bestaat persoonsgebonden aftrek?

Persoonsgebonden aftrek (PGA) is het gezamenlijke bedrag van de in het kalenderjaar op de belastingplichtige drukkende persoonsgebonden aftrekposten. Voor het jaar 2023 zijn dit:

- uitgaven voor onderhoudsverplichtingen
- uitgaven voor specifieke zorgkosten
- weekenduitgaven voor gehandicapten
- scholingsuitgaven studiejaren tot en met 2014/2015
- aftrekbare giften
- het gedeelte van de persoonsgebonden aftrek van voorafgaande jaren dat niet eerder in aanmerking is genomen (restant PGA).

Volgorde van PGA

De PGA wordt in de volgende volgorde in aanmerking genomen:

- De PGA wordt eerst ten laste gebracht van het inkomen uit werk en woning (box 1), maar niet verder dan tot nihil.
- Daarna wordt het resterende deel aan PGA ten laste van het inkomen uit sparen en beleggen (box 3) gebracht, maar niet verder dan tot nihil.
- Tot slot wordt het dan nog resterende deel van de PGA in mindering genomen op het inkomen uit aanmerkelijk belang (box 2), maar niet verder dan tot nihil.

Eerst uitgaven voor specifieke zorgkosten in mindering brengen

Bij een vermindering van het inkomen worden als eerste de uitgaven voor de specifieke zorgkosten in mindering genomen. De reden hiervan is de tegemoetkomingsregeling voor de aftrek uitgaven voor specifieke zorgkosten.

PGA die niet kan worden verrekend

Als er in een jaar onvoldoende inkomen (box 1 - 3 - 2) is om de PGA te kunnen verrekenen, wordt de resterende PGA doorgeschoven naar het eerstvolgende jaar. Dit bedrag aan restant PGA wordt door de inspecteur vastgesteld bij voor bezwaar vatbare beschikking. Het bedrag aan restant PGA wordt afzonderlijk op het aanslagbiljet vermeld. Dat is de beschikking.

Let op!

De beschikking restant PGA is een voorwaarde om voor een restant PGA in aanmerking te komen.

Achterwaartse verrekening niet mogelijk

Er is geen achterwaartse verrekening mogelijk van het bedrag aan restant PGA. Dit is dus anders dan de verliesverrekening uit werk en woning.

Bedrag aan restant PGA opnemen

Het bedrag aan restant PGA moet in het eerstvolgende jaar worden opgenomen in de aangifte. Er kan dus geen jaar worden overgeslagen bij het opnemen van een bedrag aan restant PGA. Als er in het eerstvolgende jaar geen inkomen is, wordt het restant meegenomen naar het daaropvolgende kalenderjaar.

Verdeling restant PGA bij fiscale partners

Het restant PGA kan naar een eigen onderlinge verhouding worden verdeeld tussen fiscale partners. Hiervoor moet wel sprake zijn van een geheel jaar fiscaal partnerschap. Indien belastingplichtigen slechts een gedeelte van het jaar elkaars fiscaal partner zijn, moet door beide belastingplichtigen worden gekozen voor voljaarspartnerschap. Samen moeten fiscale partners 100% van het restant PGA aangeven.

Als niet gekozen is voor voljaarspartnerschap, moet elke belastingplichtige afzonderlijk het eigen bedrag aan restant PGA aangeven in de aangifte.

Restant PGA bij overlijden

Op het moment dat door het overlijden een einde komt aan de belastingplicht van een belastingplichtige, moet in het jaar van overlijden nog aangifte worden gedaan. Als in dat jaar de PGA hoger is dan het inkomen uit de 3 boxen, wordt het bedrag van de resterende PGA opgenomen in een voor bezwaar vatbare beschikking. Dit bedrag wordt doorgeschoven naar het eerstvolgende jaar. Aangezien in het volgende jaar geen aangifte wordt gedaan, zal het resterende bedrag aan PGA verdampen. Met andere woorden, het is niet mogelijk om het restant PGA in het jaar na overlijden bij de langstlevende partner in aanmerking te nemen nu de beschikking restant PGA op naam van de overledene staat.

Verdamping van restant PGA voorkomen

Een verdamping van het restant PGA kan worden voorkomen als de overleden belastingplichtige in het kalenderjaar van overlijden een fiscale partner heeft. Door het overlijden komt een einde aan het fiscaal partnerschap, waardoor in het jaar van overlijden sprake is van een deeljaar fiscaal partnerschap. Als in het jaar van overlijden in de aangifte van de overleden belastingplichtige en in de aangifte van de fiscale partner wordt verzocht om het gehele jaar fiscale partner te zijn, kan het gedeelte van de PGA dat niet kan worden verrekend met het inkomen van de overleden belastingplichtige, worden toegedeeld aan de fiscale partner. De beschikking restant PGA wordt in het jaar van overlijden afgegeven aan de langstlevende partner. Hierdoor wordt verdamping voorkomen.